

Kerääjäkasvi on investointi tulevaisuuteen

Kerääjäkasvi kylvetään varsinaisen viljelykasvin lisäksi ja se jää peittämään maata sadonkorjuun jälkeen. Matala kerääjäkasvi hoitaa satokasvin alla maan kasvukuntoa. Etelä-Savossa toteutettiin vuodenvaihteessa kerääjäkasvikysely, johon vastasi noin 30 viljelijää. Yleisimpiä kerääjäkasveja ovat italianraiheinä, valkoapila ja timotei.

Kerääjäkasvien viljelyn hyötyjä

- parantaa maan rakennetta, vähentää eroosiota ja ravinnehuuhtoumia, parantaa ravinteiden kiertoa
- varjostavat rikkakasveja ja lisäävät monimuotoisuutta
- suosivat hyödyllisiä pölyttäjiä ja petohyönteisiä, kuten mehiläisiä, hämähäkkejä ja loispistiäisiä
- vähentävät kustannuksia ja lisäävät tuottoja edistäessään satokasvin kasvua
- monipuolistaa viljelykiertoa

Kerääjäkasvit ja seokset – yleisimmin käytetty ensin

Yksi kasvi	Kylvömäärä kg/ha	Seos, kylvömäärät 10 – 25 kg/ha
italianraiheinä	5 – 10	italianraiheinä, englanninraiheinä
valkoapila	1 - 3	nadat: nurminata, jäykkänata, punanata
timotei	5 - 15	rapsi, valkoapila
englanninraiheinä	5 - 10	italianraiheinä, rehuvirna
puna-apila	2 - 5	apilaseos: valkoapila, persianapila
persianapila	1 - 4	raiheinät, persianapila, veriapila
veriapila	1 - 4	timotei, nata, apila

Kylvötekniikat

- kylvölannoitin ja heinäsiemenlaite
- raiheinän sekoittaminen viljan kanssa samaan säiliöön ja kylvö samaan syvyyteen
- rikkaäestyksen yhteydessä hajakylvö keskipako- tai pneumaattisella kylvölaitteella

Kerääjäkasvuston päättäminen

- syyskyntö on käytetyin muokkaustapa
- lautasmuokkaus, kultivointi kevytmuokkaustavoista yleisimmät
- äestys joustopiikkiäkeellä sekä lapiorullaäkeellä

Poimintoja vapaasta palautteesta

- Viljan seassa toimivin on italianraiheinä, monipuolistaa viljelykiertoa
- Kerääjäkasvi ryöpsähtää täyteen kasvuun puinnin jälkeen
- Kevytmuokkaus ja suorakylvö onnistuvat vain päättämällä kerääjäkasvusto kemiallisesti
- Kyntö onnistuu ilman kemiallista päättämistä
- Vähemmän rikkakasveja ja kuivempi pelto, jos esim. märkä syksy
- Keskipakokylvöstä tulee helposti epätasainen kerääjäkasvusto
- Valkoapila ei sovellu kuminan kanssa, koska aggressiivinen kasvu
- Pehkuja ei saa kuivina
- Lisää orgaanista massaa ja lieroja peltoon

Kyselyn toteuttaminen

Kysely toteutettiin Luomuinstituutin koordinoiman Luomu 2.0 hankkeen ja ProAgrian koordinoiman HIHAT-hankkeen yhteistyönä alkuvuodesta 2021. Vastanneista tiloista 70 % on tavanomaisia ja 30 % luomussa. Tässä koosteessa on esitelty tärkeimpiä havaintoja ja kokemuksia kyselyn tuloksista. Kiitos kaikille kyselyyn vastanneille hyvien käytäntöjen jakamisesta.

Juha-Antti Kotimäki
luomutuotannon erityisasiantuntija
ProAgria Etelä-Savo
juha-antti.kotimaki@proagria.fi
p. 050 301 1752

Juha Lahtisella on yli kymmenen vuoden kokemus kerääjäkasvien käytöstä luomuviljelyssä. Mäntyharjulla sijaitsevalla tilalla parhaat kokemukset on saatu valkoopilasta. Kuva Päivi Lahtinen.